

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

A TERMELÉSI TÉNYEZŐK SZEREPÉNEK VIZSGÁLATA A TERMELŐSZÖVETKEZETEK JÖVEDELEMDIFFERENCIÁLÓDÁSÁBAN

BODA SÁNDOR

Az V. ötéves terv egyik legfőbb célkitűzése a gazdálkodás hatékonyságának emelése. A termelőszövetkezetek gazdálkodásával kapcsolatban a hatékonysági követelmények indokolják a differenciálódás behatóbb vizsgálatát.

A differenciálódás lehetőséget teremt a hatékonyság növelésére, ugyanakkor a túlzott differenciálódás olyan következményekkel járhat, amelyek a jövedelemelosztásban feszültséget okozhatnak. A cél olyan szabályozási rendszer kialakítása, amely optimális módon tesz eleget mindkét követelménynek. Ehhez azonban behatóan tanulmányozni és ismerni kell a differenciálódásra ható tényezőket, valamint ezek hatásmechanizmusait.

Kutatásom célja, hogy vizsgálataimmal hozzájáruljak az eddigi kép teljesebbé tételéhez.

A KUTATÁS MÓDSZERE

A vizsgálatokat matematikai-statisztikai módszerekkel végeztem. Az elemzésben felhasználtam a faktoranalízis és a diszkriminancia-analízis módszerét. Vizsgálatom adatbázisát a Csongrád megyei termelőszövetkezetek mérlegbeszámolóiból gyűjtött gazdálkodási mutatók alkották. A vizsgálat a termelőszövetkezetek gazdálkodásának IV. ötéves tervidőszakára terjedt ki.

A KUTATÁS FŐBB EREDMÉNYEI

Faktoranalízis segítségével 31 gazdálkodási mutató közül választottam ki azokat, amelyek egymástól függetlenül nagymértékben határozzák meg a termelőszövetkezetek helyzetét. Így öt tényezőt vontam be a diszkriminanciavizsgálati modellbe. Az öt tényező közül a modell az alaptevékenységen kívüli tevékenység halmozatlan termelési értékét, valamint a dolgozók átlagszámát határozta meg a legnagyobb differenciáló hatásúnak.

A mai viszonyok között az alaptevékenységen kívüli tevékenységnek nagymértékben meghatározó szerepe van a termelőszövetkezetek jövedelmhelyzetében. Az alaptevékenységen kívüli ágazatok súlyát a termelési szerkezetben a piaci viszonyokhoz igazítva indokolt növelni. Az alaptevékenységen kívüli tevékenység ésszerű bővítése a termelőszövetkezetek munkatermelékenységének és a gazdálkodás hatékonyságának javulását segítheti elő.

A felhasznált élőmunka-mennyiség az előbbinél is nagyobb szerepet játszik a differenciálódási folyamatban. Mivel a termelőszövetkezetek alapvetően abban érdekeltek, hogy az egy főre jutó bruttó jövedelmüket maximalizálják, ezt úgy tudják elérni, ha a kifejtett munkamennyiség is a lehető legnagyobb. Ebből a szempontból jelentős tényező a munkaerő lehető legjobb kihasználása.